

„A jövőben az államtudományi doktorátus letételét csak annak szabad megengedni, aki reáldiplomát tud felmutatni.”

A kultuszminiszter beszéde az egyetem diszülésén.

(A *Délmagyarországi munkatársától*.) A tudományegyetem sulájában csütörtökön délután 12 órakor diszgyűlés keretében avatták „sub auspiciis gubernatoris” doktorokká vitéz guethfalvi Dörner Zoltán és Vargha Sándor doktorjelölteket.

A diszgyűlésen megjelentek a város összes notabilitásai. Az első sorok fentartott helyein ültek a város, a katonaság és az állami hivatalok vezetői. A tágas terem zsúfolásig megtöltötte az ünnepi közönség.

Pont 12 órakor gonggítás jelezte az egyetemi tanács bevonulását. A rektori és dékáni kar palatában, míg mögöttük fekete ruhákban az egyetem tanári kara. Az ünnepélyt dr. Tóth Károly rektor a Hízekeggyel nyitotta meg, majd üdvözölte a megjelenteket és bejelentette, hogy a diszgyűlés tárgya vitéz guethfalvi Dörner Zoltán és Vargha Sándor „sub auspiciis gubernatoris” doktorokká avatása. Ennek a felavatásnak előfeltétele az, hogy a jelölt összes tanulmányait kitűnő eredménnyel végezte el. Ez az ünnep tehát az ifjúkori tudományos vágyaknak az ünnepe.

A rektor ezután felkérte a jog- és államtudományi kar, valamint a bölcsészeti kar dékánját, hogy a jelöltek promociójáról szóló akták előzményeit ismerlessék. A promoció ismertetése után a prorektor vezetése alatt az érdeklő karok dékánjai köldötségesen keresték fel a kormányzót képviselő kultuszminisztert, hogy felkérjék a diszgyűlésen való megjelenésre.

Néhány perc múlva Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter a köldötségek élén díszmagyarban megjelent a teremben, amikor is a terem zsúfolásig megtöltötte közönség percekig éljenzte. Dr. Tóth Károly, az egyetem rektora üdvözölte a minisztert:

— A magyar királyi Ferencz József-Tudományegyetem tanácsa mély tisztelettel, a kormányzó ur Öfömlőtsága legmagasabb személyét megillető hódolattal köszöni Nagyméltóságodat, mint a kormányzó ur Öfömlőtsága képviselőjét. Egyetemünknek ez a mai ünnepe minden más egyetemi ünnepek közül kiválik, ha azt tekintjük, hogy erre az ünnepre az államfő le száll magas piederstőljáról és eljön ide, a tudomány csarnokába, hogy külső kifejezés adjon annak a megbecsülésnek, amely szól az emberi élet két legnagyobb értékének, szól a tehetségnek és a munkának. Ennek a megbecsülésnek különös jelentősége van éppen ma, nemzetünk életének szomorú napjaiban. A kiemelkedésnek egyetlen útja és lehetősége van, ha igyekszünk felszínre hozni és haza érdekében munkába állítani minden tehetséget és ha igyekszünk általánosra tenni a munka szeretetét.

Ezután a rektor felhívására vitéz guethfalvi Dörner Zoltán „A mennyiségletani módszer szerepe az államtudományokban” és Vargha Sándor a „Transzcendentális dedució Kantnál. Bevezetés Kant filozófiájába” című felavató értekezéseiket adták elő. A jelöltek ezután letették az esküt és a kari dékánok, nemkülönben az egyetemi tanács doktorra avatta és fogadta a jelölteket. Az új doktorok ezután köszönetet mondtak felavatásukért, majd a rektor felkérésére a kormányzó képviselője elé járultak a doktori oklevél és a gyűrű átvételére. Ennek átadása előtt Klebelsberg Kunó a következő beszédet mondotta:

— Magnificus rector! Tisztelt Egyetemi Tanács! Tisztelt Ünnepi Közönség! Fiatal Barátain! Professzoraink! Öszinte örömmel hallottam, hogy nemcsak tanulmányaikban tanúsítottak kitűnő elömenetelt, hanem komoly férfias egyéniségeknek is bizonyultak, mert csak a jellem és tudás találkozására adja a magasabb értelmében vett embert.

— Ön — mondotta a miniszter vitéz Dörner Zoltán felé fordulva — gépésmérnöki oklevélnek megszerzése után kezdett államtudományi tanulmányaihoz. Intuitív felismerie, hogy az államtudományi doktori diploma, mely nem támaszkodik mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi, orvosi, vagy műszaki előtanulmányokra, alig

egyéb, mint másodrangú jogi minősítés. Előjárónak azt az utat járta, amelyen az államtudományi oktatók reformjának járnia kell. A jövőben majd államtudományi doktorátus letételét csak annak szabad megengedni, aki megelőzőleg már gazdasági, kereskedelmi, orvosi, vagy mérnöki diplomát tud felmutatni.

— És ön dr. Vargha, tanítói nemzetiségből származik, talán átöröklött hajlandósággal fordult a tiszta filozófiai tanulmányok iránt. Tanulmányai nem ágaztak le sem a modern, vagy klasszika

Sehol az országban nincsenek meg a kulturális fellendülésnek olyan feltételei, mint Szegeden.

A kultuszminiszter beszéde az egyetem bankettjén.

Az egyetem rektora és tanácsa az ünnepélyes doktorra avatás alkalmából déli két órakor ebédet adott a Kass dísztermében. Az ebédet mintegy nyolcvan meghívott vendég vett részt, a budapestiek közül Glattfelder Gyula megyéspüspök, Aigner Károly főispán, Somogyi Szilveszter polgármester, az állami hivatalok vezetői, a papság és a sajtó képviselői. A vendéglátó rektor, a dékánok és nagyszámban az egyetem valamennyi fakultásának tanárai. Megjelent természetesen az ünnepi ebédet a két felavatott és érdekes vendége volt néhány ur-asszonyon kívül Teleki Tiborné grófné, gróf Széchenyi István unokája.

Az első pohárköszöntőt dr. Tóth Károly rektor mondta, aki rövid és formás beszédében megemlékezett arról, hogy a kommunizmus bukása után pártokra és felekezetre volt tagolva az ország, amelyet a munka és kultúra jegyében egy táborba tömörített az ideiglenes államfő. Beszédének ezt a részét állva hallgatták végig és Tóth Károly a kormányzóra ültette a poharat. Dr. Kolosváry Bálint dékán a kulturális életéről rajzolt meg érdekes szempontokat és a kultuszminiszterre ültette poharát. Utána Somogyi Szilveszter polgármester emelkedett szólásra. A helyét elhagyta és Tóth rektor mögé állt, ahol szemben volt Klebelsberg Kunóval. Beszédének kiemelkedő passzusai voltak, hogy

az elmúlt kormányzatok évtizedei alatt nem emelkedett annyit a magyar kultúra, mint most

és hogy azzal, hogy a kormány az egyetemnek teljesen új hajlékot emel, a kolozsvári egyetemet időtlen időnkig leszögezte ide. A polgármester is a kultuszminiszterre ültette poharát. Pollner Ödön az államtudományi karon sub auspiciis gubernatoris felavatott egyik új doktorhoz intézett meleg szavakat, dr. Bartók György pedig a másik új doktorhoz szóló okos intelmekkel. Dr. Erdélyi László a szülőkről emlékezett meg, Paraszkay Gyula az egyetemi ifjúság nevében köszöntötte a felavatottakat. Most a két doktor mondott még rövid és ünnepélyes hangú beszédet, ami után gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter emelkedett szólásra és a következőket mondta:

— Az elmúlt színházi idénynek volt egy nagy irodalmi eseménye, egy színdarab, amelyhez hasonló sikerűt régen nem játszottak. Ez a színdarab *A híd*, amely a premieren is és utána 10—15-ször láblás ház előtt ment. Megkérdeztem — mondta a kultuszminiszter — Hevesi Sándort, a Nemzeti Színház igazgatóját, mi az oka, hogy *Herczeg* Ferenc ezen színművének ilyen páratlanul nagy sikere van? Igaz, felelte Hevesi, hogy *Herczeg* a legnagyobb és ma élő költők között, ennek a darabjának tüneményes sikerét mégis annak tudom be, hogy a nemzeti tele van alkotási vágygal, amely kielégülést talál abban, hogy a 19. század első nagy alkotásának nagy szimbólumát kapja ebben a munkában. A mi korunkban az egyetem az ilyen nagy alkotás és most, hogy jelen van körünkben Teleki Tiborné grófné, a nagy Széchenyi unokája, üdvözöljük őt az egyetem és a kultúra sok más munkásságának a tartságában.

— Ha visszatérünk az utolsó évtizedek históriájára, folytatja a kultuszminiszter, láthatjuk, hogy nagy népszerűsége teltek szert, akik

filológia, sem a história felé, hű maradt a tiszta filozófiához és mély hazafiasságtól vezelve, a pszichológiában és logikában a magyar lélek és magyar gondolkodás sajátos vonásait akarja kutatni.

— Mindketlen tovább akarnak tanulni, majd következőnek könyvtárakban töltött napok s lázas olvasásban töltött éjszakák, melyek gyönyörűség azok számára, akikben a tehetség és tudásvágy szent lángja lobog, összemérhetetlenül nagyobb, mint a tivornyák sorvaszó éjszakáié.

— Az Isten áldása kísérje Önöket életútjukon. Ezután dr. Tóth Károly rektor szólt az új doktorokhoz, figyelmeztelve a tudomány és a haza iránti kötelességükre, majd a kultuszminisztert üdvözölte az egyetem tanári kara nevében.

A diszünnepegy negyedkeltőkor ért véget.

a szó emberei voltak, de nem cselekedtek. A történelem azonban nagy leparóló. Az ilyen emberek után nem marad meg belőlük semmi. Az ékeszónak ma már nem hiszünk, hanem várjuk a tetteket. Ez az oka, hogy Széchenyi, aki a tettek embere volt, soha olyan népszerű nem volt, mint most. Vannak filiszterek, akik azt mondják, hogy az alkotások költőiségesek. Ez jól hangzó szólam a hordó tetején, de ilyen szellemben cselekedni bűn a nemzet ellen. A külföld azt mondaná, hogy ez a nemzet képtelen alkotásokra, tehát Trianon után nem életképes.

Sehol az országban, még Budapestet is beleszámítva, nincsenek meg a kulturális fellendülésnek, tehát az egyetemi élet fellendülésének olyan feltételei, mint Szegeden. Egyetlen városban sincsenek a kulturális élet szárnyalásának olyan nagy megértő körülményei, mint ebben a városban.

Itt első sorban az első főiskolai internátust a Szent Imre kollégiumot megalapító püspök urhoz, Glattfelder Gyulához fordulok. Ha Budapestben megcáfolta a Szent Imre kollégiumot, mennyivel inkább meg fogja csinálni az egyetemi internátust püspöki városában. Itt van nagyérdemű polgármesterünk. A lelke tele keserűséggel, ha a városát mellőzölnék hiezi, de van hite. És itt van a kolozsvári egyetem akadályokat nem ismerő, fáradhatatlanul lelkes, derék tanári kara. Az Isten áldását kérem valamennyi közreműködő termékeny elmére, a dicsőítő széklet azonban, amelyekkel engem elhalmoztak, át kell hárítanom Tóth Lajos barátomra, Korö Flóris műépítészre és mindazokra, akik a kultuszminisztériumban a magyar hazáért dolgoznak. Kihűtöztő szavakkal valamennyien meg vagyunk tisztelve, meleg köszönet értük. Poharamat az egyetemi városra, Szegedre és felvirágzására ültetem.

A kultuszminiszter röviddel beszéde után fel-emelkedett helyéről, elköszönt a jelenlévőktől, autóba szállt és kíséretével együtt kihajtatott az állomásra, ahonnan a délutáni gyorsal visszautazott Budapestre.

A háború...

Odessza, szeptember 16. Batum közelében a háborúból visszamaradt akna felrobbantotta a Szerien nevű orosz személyszállító hajót. A hajót derékban kettétörték és elstüllyedt. 120 utas közül mindössze 52-öt tudtak megmenteni.

A cseh fascisták Massaryk ellen.

Prágából jelentik: A fascisták tüntetést rendeztek és összeverekedtek Massaryk híveivel.

Bethlen István Radványban.

Budapest, szeptember 16. Bethlen gróf miniszterelnök több napot töltött Radványban, ahol Károlyi László gróf vendége volt. A miniszterelnök szeptember 16-ó napjaiban érkezik vissza állandó tartózkodására Budapestre.